

Biologisk mångfald – hur kan vi lyckas?

- ett inspel från den ideella artinriktade naturvården

Varför är det viktigt?

En fråga om framtida överlevnad

Att vi människor är del i en rik och levande natur, det vi numera ofta kallar biologisk mångfald, är en fråga om livsuppehållande ekosystem, om liv och död. Det är inte bara ett specialintresse för forskare och ideella. Det är inte bara naturvård. Det är inte bara en miljöfråga. Det är en fråga om förutsättningarna för våra barns framtid.

Så har det inte sett ut tidigare. Vi människor har utvecklat våra samhällen utifrån ett antagande att naturresurserna är outtömliga, om inte lokalt så åtminstone globalt. En liten sjö kunde fiskas ut men aldrig världshaven.

De senaste femtio årens fossilbränsle drivena industrialisering har låtit oss skapa enormt mycket. Samtidigt har det här fört oss passagerare på rymdskeppet jorden in i ett fruktansvärt kritiskt läge. Vi påverkar alla delar av hela jordens biosfär: världshav, polernas isar, skogar och tundra – ingen del av jorden kan längre kallas opåverkad av människan. De livsuppehållande ekosystemen har utarmats på ett sätt som nu hotar stora delar av livet på jorden, och därmed även människans framtida försörjning.

Vi håller helt enkelt på att såga av den gren vi sitter på.

Lägesrapporter

Globalt

År 2005 publicerades den globala rapporten "Millenium Ecosystem Assessment". Den visade att 60 % av planetens ekosystem är hotade. Nu, i maj 2019, publicerade IPBES, FN:s panel för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, sin globala rapport, om tillståndet för naturen på jorden. Läget är allvarligt, på väg att bli katastrofalt. Det finns hoppfulla tecken och positiva initiativ. Men den övergripande situationen, och även pågående trender, visar på ett pågående massutdöende.

Sverige

Nu publicerar även ArtDatabanken och Naturvårdsverket 2019 års rapportering av så kallad bevarandestatus för de svenska naturtyper och arter som förtecknas av EU. Det handlar om nästan alla Sveriges naturtyper, men bara ett par hundra mossor, växter och djur. Man räknar med att det finns uppemot 60 000 arter i Sverige. Rapporteringen görs vart sjätte år, sedan 2001. För varje gång blir faktaunderlaget allt mer omfattande. Resultatet denna gång är att endast en femtedel av Sveriges naturtyper håller en god status. För arterna är siffrorna något bättre, men de berör då endast ett lågt antal arter.

Hur blev det så här?

Samhällsekonomin

De huvudsakliga orsakerna ligger inbyggda i hur vår civilisation och vårt samhälle fungerar. Det ekonomiska systemet fokuserar på sådant som kallas produktivtetsutveckling, storleksrationalisering, avkastning till aktieägare, med mera. Det har varit kraftfulla verktyg. Samtidigt har påverkan på ekosystemen avfärdats och inte tillåtits påverka matematiken.

Naturvården

Utifrån det här har behov av kompenserande åtgärder vuxit fram, under 1900-talet. Såväl den statliga som den ideella naturvården har nu ungefär 100 år på nacken i vårt land. Mycket har gjorts, mycket görs än idag, och utan de ansträngningarna skulle situationen vara mycket sämre. Men den övergripande förändringen av landskapet, i riktning mot utarmning, den pågår fortfarande.

Vad händer nu?

Samhällsekonomin

Ska vi verkligen kunna vända det här, då måste vi skapa samhällsekonomiska förutsättningar för ett annat sätt att nyttja våra naturresurser. Det måste bli så att det lönar sig att lämna över marker och vatten i ett bättre skick till nästa generation. Motsatsen, det vi i stor utsträckning gör idag, måste bli olönsamt.

Naturvården

Vi kommer att behöva arbeta med naturvård lång tid framöver. Det handlar i stor utsträckning om att rädda kvar ekosystem i god status, så att de kan fungera som spridningskällor i framtiden. Att då, som i statens budget för 2019, skära ned naturvården med 40 %, framstår som direkt oklokt, ja framtidsfientligt. Det får nu negativa följder för en hel rad viktiga verksamheter, som skötsel av värdefull natur, underhåll av vandringsleder och andra anordningar för friluftsliv, listan är tyvärr lång. Särskilt negativa är de nedskärningar som drabbar centrala nyckelfunktioner för naturvården. Viktiga exempel är den nationella rödlistan, rapportsystemet Artportalen och utvecklingen av verktyg för att hantera invasiva främmande arter.

Vi måste ändra på det här!

Konkreta förslag - 2019

Vi som är aktiva i den ideella artinriktade naturvården vill se förändringar:

- utred hur vårt samhällsekonomiska system kan förändras så att ett i verklig mening hållbart nyttjande av naturresurserna kan etableras och upprätthållas.
- förbättra de ekonomiska villkoren för ett mer småskaligt och extensivt brukande av jord, skog och vatten.
- återställ och utöka budget för naturvården i sin helhet.
- återställ och utöka budget för centrala verksamheter vid ArtDatabanken.

BIOSAM: den samlade artinriktade ideella naturvården i Sverige

BirdLife Sverige

Svenska Botaniska Föreningen

Sveriges Entomologiska Förening

Sveriges Mykologiska Förening

Svensk Lichenologisk Förening

Mossornas vänner